

Sadevetesüsteem ja selle korrashoid

(Foto: M. Loit)

Hoone säilimise seisukohalt on ülimalt oluline töökorras sadevetesüsteem. Selle abil juhitakse katusele langev vesi maha ja seal omakorda hoonest eemale.

Kaldkatuse puhul koosneb sadevetesüsteem räästastel paiknevatest väikese kaldega horisontaalsetest räästapealsetest või ripp-rennidest ja neist vett allajuhtivatest (lehtritega või ilma) torudest, mis omakorda koosnevad sirgetest lülidest, põlvedest ja väljavoolusuumikest e. sülititest.

Lamekatusest võib vett ära juhtida kas katuseräästail paiknevate veesülitite või sisemiste torude abil.

Süsteemi kuuluvad ka aknalaudu ja teisi hoone väljaulatuvaid osasid katvad plekid, mille puudumine või vale paigaldus võib ehitisele saatuslikuks kujuneda.

AJALOOST

■ Kõige vanemad sadeveterennid olid **õonestatud puidust** ning nende vastupidavust võidi suurendada tõrvamise abil (nt. 15. saj. olid Suurgildi väravahoonel tõrvatud puidust vihmaveerennid).

■ Lihtsaid räästarenne tehti ka **laudadest** (kaks lauda löödi servapidi täisnurga all kokku).

■ **Vaskplekki** hakati sadevetesüsteemides kasutama u. 17. saj. (nt. Tallinna Raekoja lohepeakujulised **veesülitid**, mis valmisid 1628. aastal), kuid materjali hinnalisuse tõttu, ei olnud see enamikule kättesaadav.

(Foto: T. Böckler „Tallinna Raekoda“, 1999)

■ **Plii-, raud- ja tsingitud pleki** ilmudes 19. saj. hakkasid levima ka nendest materjalidest räästarennid – **ripprennid** ja **valtsrennid**. Maapinnale jõudnud vesi juhiti vastavatesse kanalitesse või koguti tunni. Hiljem liideti sadevetetorud otse maa-aluse kanalisatsioonisüsteemiga.

Kaitseks vihmavee eest hakati siis plekiga katma ka aknalaudu ja teisi väljaulatuvaid hooneosasid (karniisid jms.).

Kindlasti ei tohiks sadevetesüsteemi pidada üksnes utilitaarseks konstruktsiooniks. Hoone välisilmet kaunistavaid veesülititeid on teada nt. Ääsmäe, Kõo, Kolga ja Ohtu mõisatest. Sarnaseid sülititeid leidis ka esinduslikel linnamajadel.

Ohtu mõis, 18. saj. (Foto: S. Kõnsa)

Uus tn. 15, Tallinn, 18. saj. (Foto: M. Loit)

Mitte küll samavõrra uhkeid, kuid siiski eriilmelise kujundusega sadevetesüsteemi osi kohtab vähesel määral ka 19. saj. elumajade juures.

Kauba tn. 8, Kuressaare

Lossi tn. 1, Kuressaare

Kauba tn. 7, Kuressaare

(Fotod: K. Tooming)

VEAD

Vee äravool.

Vee korralik äravool peab olema tagatud lisaks katusele ka kõigilt teistelt eenduvatelt hooneosadelt (karniisid, aknalaud jms.). Kindlasti peavad nimetatud pinnad omama väljapoole kallet ning katteks kaitsvat plekki.

Ka vihmaveetorude ja tuletõrjeredelite kinnititel peab olema väljapoole kalle.

Ummistused.

Altpoolt halvasti ventileeritud katus soojeneb talvel siseõhu toimet ning katusele kogunenud lume alumised kihid hakkavad sulama. Vihmaveerennini jõudnud sulavesi muutub seal jääks, kuna renni temperatuur on katuse omast madalam. Jää mõistagi lõhub ja kahjustab renne ning torusid. Rennis moodustunud jäävall takistab sulavee äravoolu, mille tulemusena võib vesi tungida katusekonstruktsioonidesse ning üle renni serva voolates kahjustada seinapindu.

(Fotod: M. Loit)

Sarnaselt jääle ummistavad renne ka sinna kogunenud lehed ja praht.

Õige materjal.

Ouline on ka sadevetesüsteemis kasutatava metalli valik.

■ Küllalt pika traditsiooniga ning tänapäevalgi laialdaselt kasutatav materjal on **tsingitud terasplekk**. Tähelepanu tuleb kindlasti pöörata pleki kvaliteedile (see ei tohi olla liiga pehme ega liialt õhukese tsingikihiga).

Nõrk konstruktsioon, lisaks puudub katusel lumetõke. Ahja mõis. (Foto: J. Vali)

